

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

07 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș și Nadejda Toma,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită, casarea sentinței Judecătoriei Dondușeni din 29 septembrie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2015, declarat de avocatul Maxim Chișca în numele inculpatului

Solomon Gheorghe Profir, născut la 17 aprilie 1964, originar și locuitor s. Corbu, r-nul Dondușeni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.12.2014 - 29.09.2015;

Instanța de apel: 21.10. - 09.12.2015;

Instanța de recurs: 01.02. - 07.06.2016.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 29 septembrie 2015, Gheorghe Solomon a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale în sumă de 8000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în întreprinderile din domeniul electroenergeticii pe termen de 2 ani.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate SA „RED Nord-Vest”, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului Gh. Solomon în beneficiul părții vătămate suma de 2743,2 lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat *in fapt*, că Gh. Solomon, fiind numit în baza ordinului conducerii SA „RED Nord-Vest” nr. 29-p din 16 ianuarie 2013 în funcție de director tehnic al SA „RED Nord-Vest”, dispunând în virtutea prevederilor pct. 1.2.1. - 1-2.67 ale Ordinului conducerii SA „RED Nord-Vest” nr. 3-p din 03 ianuarie 2011 „privind repartizarea obligațiilor de serviciu între directorul general SA „RED Nord-Vest” și adjuncții săi” de drepturi și obligații în vederea realizării acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul acestei întreprinderi, încălcând flagrant atribuțiile sale funcționale, știind cu certitudine că, aflându-se în perioada zilelor 17-19 iunie 2014 peste hotarele R. Moldova, el neîntemeiat a lipsit de la locul de muncă și nu a îndeplinit careva sarcină sau acțiune pentru care ar putea fi remunerat de către SA „RED Nord-Vest”, Gh. Solomon, folosind intenționat situația de serviciu, acționând din interes material, a aprobat la 30 iunie 2014, foaia colectivă privind prezența la lucru a angajaților aparatului administrativ al SA „RED Nord-Vest” în luna iunie 2014, potrivit căreia el a fost prezent la serviciu toate zilele lucrătoare ale lunii respective.

Ulterior, în baza foii colective de prezență la lucru a angajaților aparatului administrativ al SA „RED Nord-Vest”, serviciul de evidență contabilă și finanțare a societății pe acțiuni i-a calculat, i-a achitat, iar Gh. Solomon neîntemeiat a primit salariul pentru două zile nelucrate de facto (18 și 19 iunie 2014) în sumă de 2743,2 lei, cu reținerea și achitarea de către angajator a impozitelor aferente în mărime de 583,20 lei, iar în total bugetul societății pe acțiuni fiind prejudiciat cu 2743,20 lei, suma care SA „RED Nord-Vest” nu prezintă prejudiciu material considerabil.

3. Avocatul M. Chișca în numele inculpatului, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare.

În motivarea apelului, apărarea a invocat, că sentința primei instanțe a fost adoptată în lipsa cercetării obiective, complete și sub toate aspectele a probelor administrate, ori, avînd în vedere prevederile art. art. 24 alin. (2), 314 Cod de procedură penală, în raport cu aserțiunile primei instanțe, apărarea a opinat pentru - lipsa elementelor constitutive ale componentei infracțiunii imputate lui Gh. Solomon, mai mult, în viziunea apelantului prima instanță subiectiv a examinat argumentele apărării pe marginea nevinovăției inculpatului.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 93 alin. (2) Cod de procedură penală, analizînd învinuirea adusă inculpatului, prima instanță urma să stabilească în baza art. 385 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală, dacă a avut loc fapta de săvîrșirea căreia este învinuit Gh. Solomon, ori, din circumstanțele cauzei, urma să fie constatată inexistența faptei prejudiciabile care ar cădea sub incidența art. 335 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2015, a fost respins apelul apărării, cu menținerea sentinței fără modificări.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a statuat, că prima instanță probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la condamnarea inculpatului Gh. Solomon în baza art. 335 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale în sumă de 8000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în întreprinderile din domeniul electroenergeticii pe un termen de 2 ani.

În acest sens, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatului Gh. Solomon de săvîrșirea infracțiunii incriminate, se confirmă prin declarațiile reprezentantului părții vătămate SA „RED Nord-Vest”, Iu. Dementiev; martorilor I. Chișca, A. Rusu, A. Lungu, V. Babii; cererea cet. A. Rusu din 22 septembrie 2014 (f.d. 4, vol. I); extrase din sistemul de căutare ACCES (f.d. 7-8, vol. I); ordinul din 16 ianuarie 2013 (f.d. 25, vol. I); ordinele conducerii SA „RED Nord-Vest” (f.d. 26-31, 32-40, vol. I); foaia colectivă de prezență a angajaților SA „RED Nord-Vest” (f.d. 100, 172, vol. I); nota contabilă privind salariul (f.d. 104, 142, vol. I); actul inspectării tematice a activității economico-financiare a SA „RED Nord-Vest” (f.d. 116-126, vol. I); ordinul conducerii SA „RED Nord-Vest” nr. 3-p din 03 ianuarie 2011 (f.d. 128-135, vol. I); fișa de post a inspectorului pentru controlul asupra executării hotărîrilor (f.d. 230-235, vol. I); fișa de post a șefului serviciului personal

(f.d. 236-240, vol. I); fișa de post a economistului în domeniul muncii (f.d. 241-246, vol. I); extrasul din baza de date a Poliției de frontieră (f.d. 264, vol. I).

Astfel, instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele invocate în apelul apărării, considerându-le declarative, careva probe în confirmarea argumentelor date nu au fost prezentate, mai mult, argumentele vizate în apel au constituit obiect de examinare în cadrul judecării cauzei în prima instanță.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a concluzionat, că prima instanță a ținut pe deplin cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal.

Instanța de apel a considerat întemeiat admisă în parte și acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate SA „RED Nord-Vest”.

5. Avocatul M. Chișca în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a lui Gh. Solomon, invocând dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor.

În acest sens, apărarea a menționat, că instanța de apel la examinarea cauzei nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul sau acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței precum și nu au fost întrunite elementele infracțiunii, sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor acestuia în baza unei legi mai blânde.

Totodată, recurentul a specificat, că de către instanța de apel au fost ignorate și prevederile art. art. 101 alin. (1), 414 alin. (3), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală precum și art. 6 din CțEDO.

Astfel, apărarea a opinat pentru faptul, că instanța de apel nu trebuia să se limtze doar la reproducerea substanțială a sentinței, dar urma să verifice motivele invocate de apelant, depășind acest cadru, mai mult, instanța de apel este obligată să examineze, din oficiu și orice alte chestiuni importante, susceptibile să conducă la o concluzie certă cu privire la legalitatea și temeinicia sentinței atacate, motivele de apel trebuie specificate în cuprinsul deciziei și ele trebuie soluționate nu doar în sine, prin raportare în mod exclusiv la dispozitivul și la considerentele hotărârii atacate, ci confruntându-le cu susținerile făcute de partea procesuală adversă întru combaterea lor, precum și cu probele administrate în cauză.

În acest sens, recurentul a menționat, că instanța de apel neîntemeiat a respins demersul apărării în vederea audierii expertului judiciar al IGP, ori, instanța de apel nici nu a făcut referire în decizia pronunțată la raportul de expertiză grafoscopică și tehnică a documentelor nr. 6682/6683 din 01 iulie 2015 efectuat de Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare a IGP, pentru a aduce argumente pro și contra pe marginea pertinentei acestei probe.

În același context, recurentul a remarcat, că instanța de apel nu a luat în considerație și nu a apreciat corect declarațiile martorului I. Chișca, din care rezultă că tabelul de pontaj a fost semnat cu stilou cu pastă neagră, ori, la rubrica concluzii întrebarea nr. 1 din raportul de expertiză vizat supra, de către expert s-a evidențiat că semnătura plasată la rubrica „Aprobat” pe foaia colectivă de prezență pe Aparatul

administrativ SA „RED Nord-Vest” din 30 iunie 2014, a fost executată cu instrument scriptural (*pix cu bilă cu pastă albastră*).

Avînd în vedere cele enunțate supra, apărarea a considerat că de către instanța de apel au fost ignorate și prevederile art. art. 1 alin. (3), 8 Cod de procedură penală.

Prin urmare, apărarea a susținut, că potrivit prevederilor art. 113 Cod penal, instanțele de fond erau obligate să deducă din actele cauzei „...*determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvîrșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.*”

6. Asupra recursului ordinar a depus referință procurorul, solicitînd inadmisibilitatea acestuia din motiv că recurentul, deși a făcut referire la unele temeuri pentru declararea recursului ordinar prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, nu a argumentat convingător ilegalitatea hotărîrii atacate cu indicarea problemei de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

7. Judecînd recursul ordinar în baza actelor din dosar, ținînd seama de opinia expusă în referință, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța de recurs este în drept să îl admită, să caseze total hotărîrile judecătorești și să dispună achitarea persoanei, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Recurentul invocă ca temeuri de declarare a recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, conform cărora, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau în cazul cînd nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs menționează, că aceste prevederi legale și-au găsit confirmare în cauza dată.

Sub aspectul (*laturii obiective*) elementul material al abuzului de serviciu, se realizează prin folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală a situației de serviciu, care constă în acțiunea sau inacțiunea, contrar intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Atît acțiunea, cît și inacțiunea trebuie să se refere la situația de serviciu a persoanei care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală și să decurgă din exercitarea atribuțiilor de serviciu – fiind circumscrise numai obligațiile de serviciu în sens restrîns ale persoanei care gestionează, dar și drepturile ei, de altfel, aceste două elemente sunt indispensabile pentru determinarea competenței gestionarului.

Abuzul de serviciu, fiind o infracțiune de rezultat (componenta materială), prevede survenirea unor urmări prejudiciabile în formă de daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Existența infracțiunii de abuz de serviciu presupune stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta abuzivă a persoanei care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală și urmările prejudiciabile.

Sub aspectul (*laturii subiective*), abuzul de serviciu prevede săvîrșirea faptei cu vinovăție sub formă de intenție directă, persoana care gestionează o organizație

comercială, obștească sau altă organizație nestatală acționează din interes material sau din alte interese personale.

Prin interes material se înțelege tendința făptuitorului spre obținerea unor bunuri, bani, premii sau altor venituri ori avantaje patrimoniale, scopul urmărit fiind unul pecuniar.

Subiectul activ al infracțiunii este unul calificat prin calitatea de persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, conținutul căreia a fost relevat în articolele anterioare.

Din declarațiile date de către reprezentantul părții vătămate SA „RED Nord-Vest”, Iu. Dementiev, rezultă că *în luna iunie 2014, directorul general V. Babii a fost în deplasări și concediu medical și pentru el în această perioadă a exercitat funcția în baza ordinului Gh. Solomon.*

La sfârșitul lunii iunie 2014, Gh. Solomon a semnat foaia colectivă de prezență la lucru pe aparatul administrativ în care era indicat că el a lucrat toate zilele lucrătoare în această lună, deși în perioada de timp 18-19 iunie 2014 Gh. Solomon se afla peste hotarele R. Moldova pe decizia personală, ulterior în baza foii menționate contabilitatea a calculat lui Gh. Solomon salariu pentru aceste 2 zile care nu le-a lucrat de fapt în sumă de 2743,2 lei, iar prin urmare ultimul a cauzat întreprinderii prejudiciu material considerabil.

Totodată, Colegiul penal lărgit mai enunță, că potrivit declarațiilor inculpatului din cadrul primei instanțe (f.d. 80 verso, vol. II), rezultă că SA „RED Nord-Vest” anual, gestionează aproximativ 800.000.000 lei.

Aici, Colegiul penal găsește relevante prevederile art. 126 alin. (2) Cod penal, din care rezultă, că caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, deși formal acțiunile lui Gh. Solomon conțin semnele infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, fapt ce rezultă din: *declarațiile reprezentantului părții vătămate SA „RED Nord-Vest”, Iu. Dementiev; martorilor I. Chișca, A. Rusu, A. Lungu, V. Babii; cererea cet. A. Rusu din 22 septembrie 2014 (f.d. 4, vol. I); extrase din sistemul de căutare ACCES (f.d. 7-8, vol. I); ordinul din 16 ianuarie 2013 (f.d. 25, vol. I); ordinele conducerii SA „RED Nord-Vest” (f.d. 26-31, 32-40, vol. I); foaia colectivă de prezență a angajaților SA „RED Nord-Vest” (f.d. 100, 172, vol. I); nota contabilă privind salariul (f.d. 104, 142, vol. I); actul inspectării tematice a activității economico-financiare a SA „RED Nord-Vest” (f.d. 116-126, vol. I); ordinul conducerii SA „RED Nord-Vest” nr. 3-p din 03 ianuarie 2011 (f.d. 128-135, vol. I); fișa de post a inspectorului pentru controlul asupra executării hotărârilor (f.d. 230-235, vol. I); fișa de post a șefului serviciului personal (f.d. 236-240, vol. I); fișa de post a economistului în domeniul muncii (f.d. 241-246, vol. I); extrasul din baza de date a Poliției de frontieră (f.d. 264, vol. I), Colegiul penal ajunge la concluzia, că acestea sunt lipsite de importanță și nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni avînd în vedere că suma de 2743,2 lei, cu care inculpatul Gh. Solomon a prejudiciat SA „RED Nord-Vest”, nu este considerabilă în raport cu rulajul anual al societății.*

Fapta săvârșită de inculpat nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni și duce o atingere minimă valorii apărute de legea penală în speța dată.

Potrivit prevederilor art. 14 alin. (2) Cod penal, nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni, iar art. 15 Cod penal, stabilește că gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar ajunge la concluzia de a dispune achitarea inculpatului Gh. Solomon, de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, constatând în speța dată existența prevederilor art. 14 alin. (2) Cod penal, adică a acțiunilor lipsite de importanță, care nu prezintă gradul prejudiciabil al infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal.

Referindu-se la acțiunea civilă, Colegiul penal consideră necesar de aplicat prevederile art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod procedură penală, care prevede că instanța de judecată nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul este achitat pentru că nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Maxim Chișca în numele inculpatului, casează total sentința Judecătorei Dondușeni din 29 septembrie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui *Solomon Gheorghe Profir*, și dispune achitarea lui *Solomon Gheorghe Profir* de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În temeiul art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit nu se pronunță asupra acțiunii civile înaintate de reprezentantul părții vătămate SA „RED Nord-Vest”.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 iulie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma